

Handleiding Beestentoren



Beestentoren

De beestentoren is geïnspireerd op het model van Hans Carlier.

De beestentoren moet zo weinig mogelijk in de schaduw staan.

Naast nestgelegenheid is het erg belangrijk dat er van het voorjaar tot het najaar bloeiende planten aanwezig zijn. Er zijn wel minstens 30 verschillende soorten houtbewonende solitaire bijen, die elk een eigen diameter van gaatje verkiezen en stuifmeel (soms enkel van één specifieke plant) nodig hebben. Hoe verder de bloemen staan van de nestjes, hoe moeilijker het voor de bijtjes is om aan stuifmeel te geraken. Sommige soorten solitaire bijen vliegen niet verder dan 500 meter van het nest.

De insectenetende insecten zijn heel blij met allerlei plantenetende insecten (rupsen, wantsen,...) die je aantrekt door voldoende planten in de omgeving te voorzien.

Solitaire bijen en wespen

Geen kolonie (koningin, werksters, mannetjes), maar een leven in koppeltjes.

Bijen en wespen hebben meestal een slechte naam. De paar stekende soorten bederven het jammer genoeg voor de overgrote meerderheid van deze diergroep. In Nederland en België komen meer dan 4000 soorten bijen en wespen voor. Niet meer dan 10 soorten kunnen ons soms overlast bezorgen. Het betreft dan altijd dieren, die in een kolonie bij elkaar leven. Deze dieren hebben werksters die zijn ingesteld om hun kolonie te verdedigen en zijn dus van nature agressiever dan de solitaire dieren.

De solitaire bijen en wespen vallen ons nooit lastig.

Er zijn verschillende niveaus aan de toren, te beginnen met onderaan (met hoogte erbij):

- A. egelbak met rondom hommelnestkasten (ca 40 cm hoog)
- B1. nestruijnte voor solitaire bijen en wespen: holle stenen en lemen wand (ca 20 cm)
- B2. nestruijnte voor solitaire bijen en wespen: leem en daar gaten in (ca 25 cm)
- B3. nestruijnte voor solitaire bijen en wespen: houtblokken (ca 40 cm)
- B4. nestruijnte voor solitaire bijen en wespen: holle stengels (ca 15 cm)
- C. kastje voor allerlei insecten: plaats voor overwintering (ca 20 cm)
- D. vogelvoederplaats
- E. dakje met vetplanten en vogelbadje erop

Tussen ieder onderdeel wordt een houten schijf geplaatst. Zorg dat die ongeveer waterpas staat en dat ze, ev. met grote nagels en/of houten latjes stevig verankerd zijn, zodat ze niet kunnen kantelen of naar beneden schuiven.

Benodigheden algemeen

Centrale paal ca 2m80 lang en 14 cm dik, die je ca 60 cm diep in de grond kan plaatsen

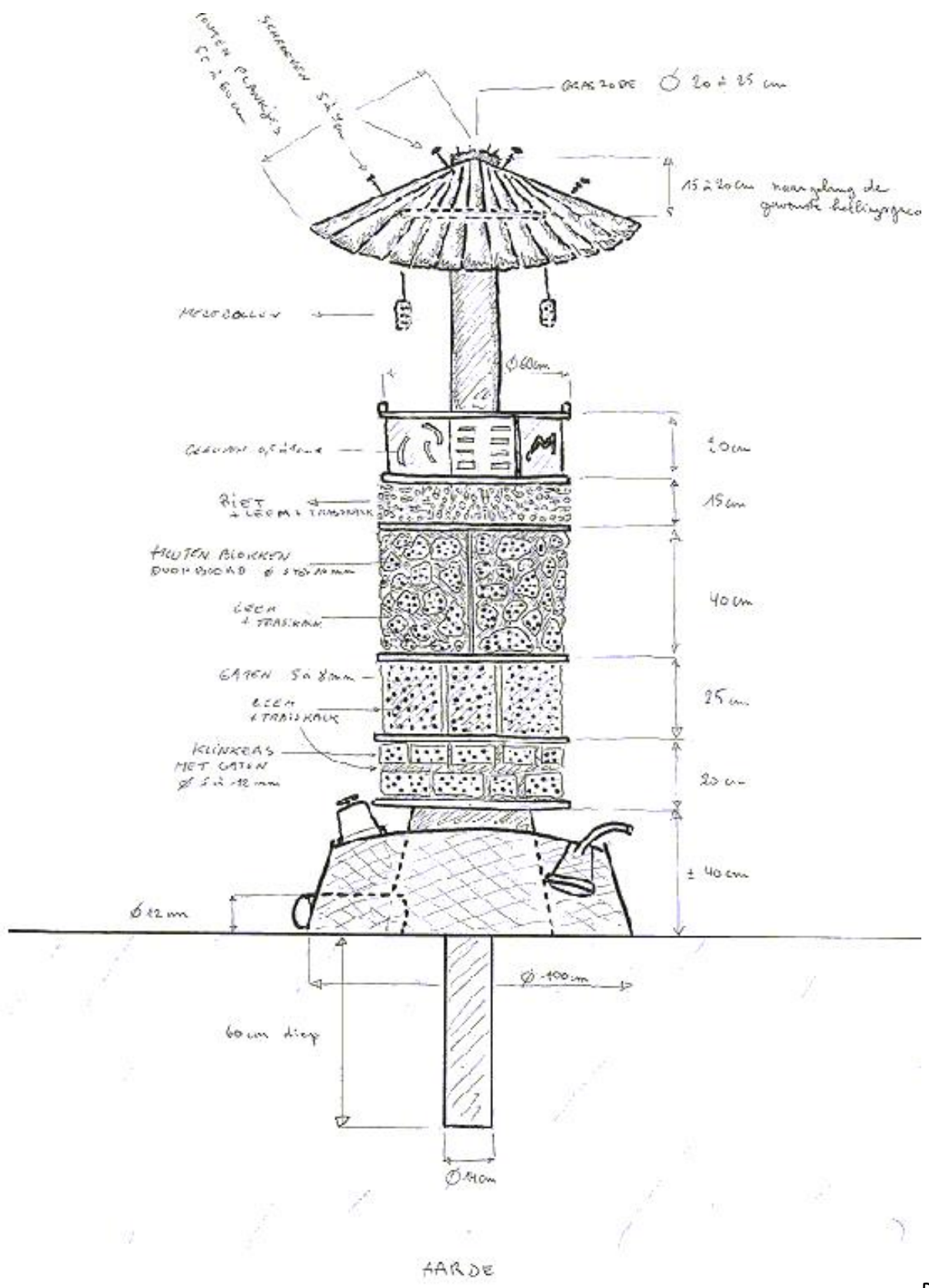
Grondboor ca 15 cm (npl dikte paal)

5 houten schijven van ca 55 cm doorsneden, 3 à 4 cm dik, met een middengat ter dikte van de paal

Stevige nagels om schijven beter te bevestigen

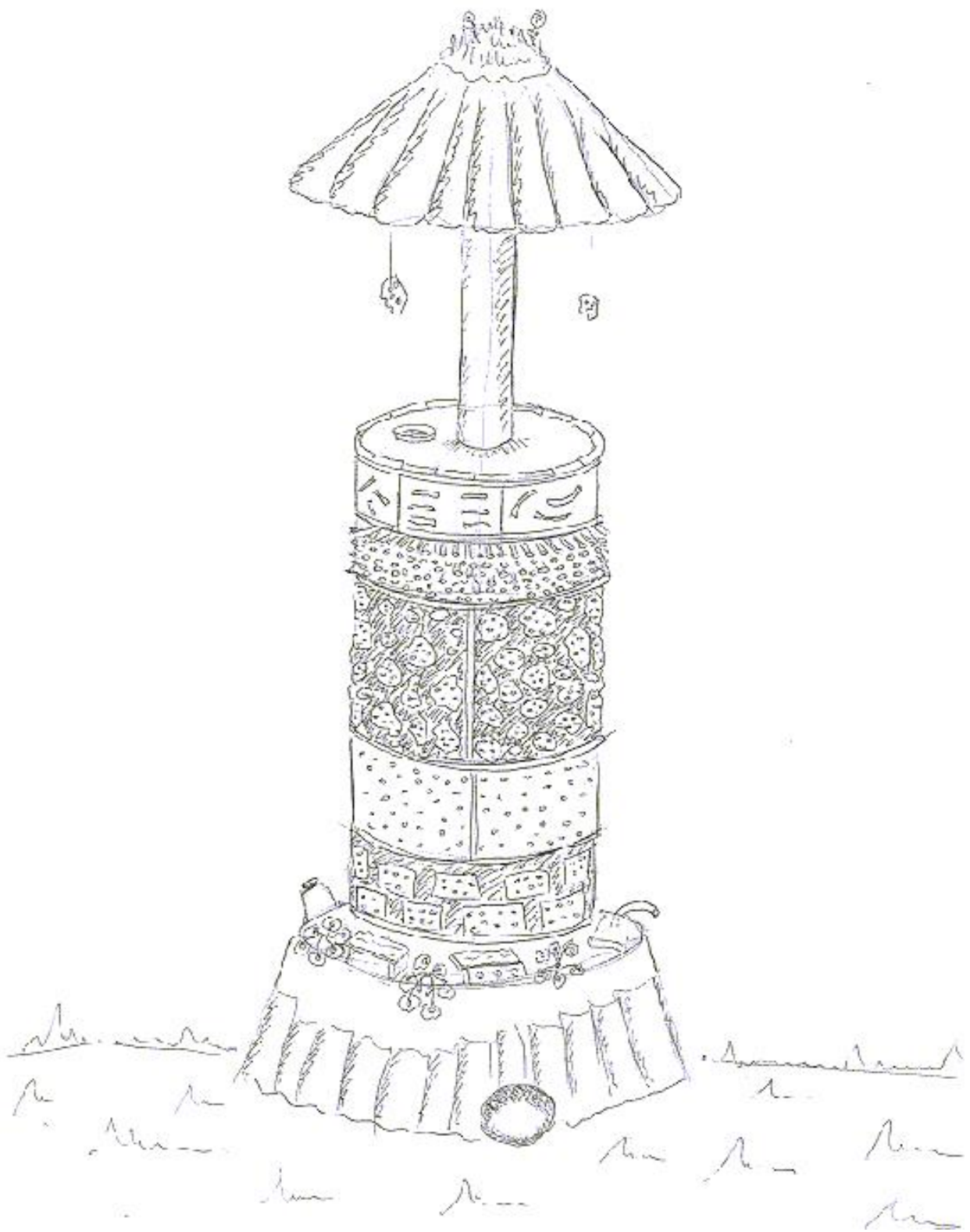
Verschillende diktes latjes (zeker ook van 5 cm dik) om schijven waterpas te leggen + waterpas

Leem: mengsel van 3 delen leem, 1 deel trasskalk en water



estentoren zij-aanzicht

Be



Beestentoren schets

A. Egelbak met rondom hommelnestkasten (ca 40 cm)

Bedoeling is om nest- en overwinteringsgelegenheid te creëren voor egels en andere dieren.

Rondom de egelbak worden enkele soorten hommelnestkasten gemaakt. Wanneer deze niet bezet worden door hommels, kunnen ze toch nuttig zijn als overwinteringsplaats voor allerlei insecten.

Benodigheden egelbak

Plastieken bloempot van ca 20 cm hoog

Plastieken buis van ca 15 à 20 cm

Scherp mes of iets anders om een gat mee in plastic te maken

Aarde

Werkwijze egelbak

De plastieken bloempot keer je om. Je maakt in het midden van de 'bodem' een gat ter grootte van de steunpaal zodat de bloempot later over de paal heen tot op de grond geschoven kan worden.

Zorg voor een plastieken buis van ca 15 à 20 cm doorsnede. Maak in de bloempot, op gelijke hoogte met de grond, een gat ter grootte van de buis. De buis is 30 à 40 cm lang, zodat de opening verder komt dan de aarde die rondom de egelbak komt.

Je maakt een omkadering rond de bloempot met houten plankjes van ongeveer 25 cm. Je zorgt er voor dat er 10 cm tussen de plankjes en de plastieken bloempot zit. Vervolgens breng je een laag aarde aan van ca 10 cm rondom de bloempot. Deze aarde goed aandrukken. Je kan bloemenzaad of plantgoed aanbrengen of wachten tot er spontaan begroeiing op de aarde komt.

Benodigheden hommelnestkasten

Dakpannen (ca 3) + bakstenen (ca 8)

Bloempot (ca 2) met ca 20 cm doorsnede (aan bovenrand gemeten) + een plastieken buisje met ca 2 cm doorsnede en 10 cm lengte (liefst flexibel, zodat het naar beneden gebogen kan worden). Dun plankje met een gat erin waarin het buisje past. De plank is ongeveer even groot dan de volledige bodem van de bloempot.

Hommelnestmateriaal bv. wol, inhoud van een oude vogelnestkast, stro, strooisel, dierenharen (wol, haren,...), pluizige plantenzaden,...

Werkwijze hommelnestkasten

Tegen de aarde aan, maak je aan 4 zijden een hommelnestkast. Er zijn verschillende soorten hommelnestkasten:

1. gedeeltelijk in het zand ingewerkte hommelnestkast

Graaf een omgekeerd bloempot in de bodem, zodat de rand ca 1 cm onder de grond zit (om te vermijden dat het nest bij regenweer onder water loopt). Maak een dakje boven de ingang: VB1 bakstenen op hun breedste zijde, met daarbovenop een dakpan. VB2 houten plankje vast gemaakt aan een draadstaaf met een moer.

2. ondergrondse hommelnestkast

Graaf een omgekeerde bloempot in de aarde die rondom de egelbak zit. Als het kan mag je hem helemaal onder de aarde stoppen, behalve één gat waarin een plasticen buisje van ca 2 cm doorsnede zit, dat doorheen de plank met het gaatje zit. Zo komt er niet te veel aarde in het nest terecht.

3. bovengrondse hommelnestkast met een dakpan en een steen

Plaats een baksteen met 3 gaten op zijn smalste zijde en leg een golvende zijde van de dakpan daarbovenop. De andere zijde van de dakpan rust op de grond.

4. bovengrondse hommelnestkast met een dakpan en twee stenen

Plaats drie bakstenen op hun smalste zijde en leg ze zodanig dat je er net een dakpan bovenop kan leggen. Je legt 2 bakstenen aan de zijkanten en 1 baksteen met 3 gaten in leg je aan de voor kant dit is de ingang voor de hommels.

In iedere nestruimte leg je een grote hand vol nestmateriaal klaar, zodat de hommels niet alles zelf moeten gaan zoeken.

Je kan experimenteren met verschillend nestmateriaal in de verschillende nestkasten bv. wol, inhoud van een oude vogelnestkast, stro, strooisel, dierenharen (wol, haren,...), pluizige plantenzaden,...

Materiaal uit een oud muizennest is erg aantrekkelijk voor hommels omdat ze graag in gebruikte muizennesten nestelen.



(1)



(2)



(3)



(4)

B Nestruimte voor solitaire bijen en wespen en voor andere insecten: holle stenen, lemen wand, houtblokken en holle stengels

Maak alle gaatjes lichtjes schuin in een bepaalde richting en als je de nestjes plaats, zorg je dat de ingang naar beneden afhelt. Zo kan er geen regenwater in de nestjes lopen.

Boor gaten met een diameter tussen 2 en 10 mm. De meeste soorten prefereren echter een diameter tussen 3 en 6 mm. De diepte van de gaten mag variëren tussen 4 en 20 cm.

Holle stenen met leem tussen de stenen (Niveau 1)

Benodigheden

- Stenen met gaten
- Leem: mengsel van 3 delen leem, 1 deel trasskalk en water
- 1 houten schijf van ca 55 cm doorsneden, 3à4 cm dik, met middengat ter dikte van de paal

Met een steenboor kan je gaten van 5 tot 12 mm diameter maken (en ca 10 cm diep) in stenen, klinkers, basalt- of granietblokken. Gasbetonsteen, kalkzandsteen en zachte bakstenen zijn minder geschikt omdat ze teveel vocht opnemen.

Mogelijk kan je ook stenen kopen, waarin al gaten - helaas wel allemaal van dezelfde diameter en dus slechts geschikt voor enkele soorten bijen - zitten.

Leg de houten schijf boven de nest voor de egels zo dat je daarop de stenen met de gaten kan leggen. Je legt de stenen in de vorm van de houten schijf daarna vul je de overige gaten tussen de stenen met het mengsel van leem en trasskalk



Lemen wand (Niveau 2)

Benodigheden

- leem: (Dit moet een mengsel zijn van leem en trasskalk en water)
- 1 houten schijf van ca 55 cm doorsneden, 3à4 cm dik, met gat ter dikte van paal in midden

Leg de houten schijf boven het vorige niveau maak deze goed vast zodat het niet in elkaar zakt. Meng leem met trasskalk met een beetje water. Vul tussen de twee schijven hout de 25 cm met het mengsel in een cirkel met de vochtige leem. Zodra de leem een beetje gedroogd is, prik je er gaatjes in van 5 tot 8 mm doorsnede. Laat daarna de leem hard worden.



Houtblokken (niveau 3)

Benodigheden

- houtblokken
- leem: (Dit moet een mengsel zijn van leem en trasskalk en water)
- 1 houten schijf van ca 55 cm doorsneden, 3à4 cm dik, met gat ter dikte van paal in midden

Leg de houten schijf boven het het vorige niveau maak deze goed vast zodat het niet in elkaar zakt.

Leg de blokken hout op de houten schijf en vul de overige ruimtes met het mengsel van de leem. Blokken hout van ca 30 cm doorsnede (of meerdere kleinere) en 25 cm lang. Hiermee moet ca 80 cm lengte gevuld worden. Harde houtsoorten gaan langer mee. Boor gaatjes met een diepte van 4 tot 20 cm en diameters van 2 tot 10 mm (meeste soorten prefereren 3 tot 6 mm).

Boor het boorgat netjes uit en schuur eventuele splinters aan de rand van het gat weg. De dieren kunnen er anders hun vleugels aan kwetsen.

Hang in de beestentoren of in de buurt een educatief bijenkastje. Hierin zitten glazen buisjes, die je kan bekijken als je het kastje opent. Zo kan iedereen zien wat er in de holle ruimten zit (voedsel (stuifmeel voor bijen en dierlijk voedsel voor wespen), eieren, larven, poppen, bijen,...).



Holle stengels (niveau 4)

Benodigheden

- holle stengels
- leem: (Dit moet een mengsel zijn van leem en trasskalk en water)
- 1 houten schijven van ca 55 cm doorsneden, 3à4 cm dik, met gat ter dikte van paal in midden

Leg de houten schijf boven het het vorige niveau maak deze goed vast zodat het niet in elkaar zakt. vul de ruimte met holle stengels die kan je Eventueel bundelen in een kort stuk plastic buisje of door er een stevig stuk touw rond te binden. Zorg dat er geen knopen nabij de opening zitten, want dan wordt het nestje wel erg kort.

Volgende planten hebben holle stengels: bamboe, riet, braam, framboos, jasmijn, rozen, distels, vlinderstruik, vlier,...

Je hoeft zelf geen openingen te maken in de stengels, omdat sommige dieren zelf graag het merg er uit knagen.



C. Overwinteringruimte (niveau 5)

Zet tussen 2 schijven langs de buiten kant houten planken met daar in een figuurtje gezaagd naar keuze zie wel dat het niet te groot is want anders komt er te veel wint door.



D. Voederruimte

Leg hier in de winter voedsel op voor vogels. (Boven Niveau 5)

E. Dakje met vetplanten en vogelbadje erop

Tot slot: Maak met planken een voldoende groot overstekend dak zodat heel de toren droog blijft. Eventueel kan je als ondergrond voor de vetplanten wat steengruis aanbrenge. Als je wil vermijden dat het hout te snel rot, kan je plastic over het dakje leggen, dat je camoufleert met de vetplanten.

